

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΝΔΡΙΩΤΗ Κ.Λ.Π.

ΚΑΤΑ

ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

(Προσφυγή υπ' αριθ. 389/03)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

25 Ιανουαρίου 2007

*Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική
υπό τις οριζόμενες στο άρθρο 44 § 2 της Συμβάσεως προϋποθέσεις.
Ενδέχεται να τύχει βελτιώσεων ως προς τη μορφή.*

Στην υπόθεση Ανδριώτη κ.λ.π. κατά της Ελλάδος

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Πρώτο Τμήμα),
συνεδριάζον σε τμήμα συντιθέμενο από τους δικαστές :

Λ. ΛΟΥΚΑΪΔΗ, Πρόεδρο,

Κ.Α. ΡΟΖΑΚΗ,

F. TULKENS,

N. VAJIĆ,

A. KOVLER,

E. STEINER,

K. HAJIYEV,

και τον Γραμματέα του Τμήματος, S. NIELSEN.

Αφού διασκέφτηκε σε συμβούλιο στις 4 Ιανουαρίου 2007.

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία υιοθετήθηκε κατά την ως άνω ημερομηνία :

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση εισήχθη δυνάμει της (υπ' αριθ. 389/03) προσφυγής, την οποία κατέθεσαν κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας δύο Έλληνες υπήκοοι, ο Ευθύμιος Ανδριώτης και η Γεωργία Ανδριώτη («οι προσφεύγοντες»), οι οποίοι προσέφυγαν ενώπιον του Δικαστηρίου στις 13 Δεκεμβρίου 2002 δυνάμει του άρθρου 34 της Συμβάσεως για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Οι προσφεύγοντες εκπροσωπούνται από τον Δικηγόρο Θεσσαλονίκης Δ. ΝΙΚΟΠΟΥΛΟ. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους του πληρεξουσίου της, Κ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και Σ. ΤΡΕΚΛΗ, Δικαστική Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Οι προσφεύγοντες διετύπωναν, ειδικότερα, παράπονα ως προς τη διάρκεια μιας διαδικασίας διοικητικής φύσεως.

4. Με την από 24 Νοεμβρίου 2005 προδικαστική απόφαση, το Δικαστήριο κήρυξε την προσφυγή μερικώς παραδεκτή.

5. Τόσο οι προσφεύγοντες όσο και η Κυβέρνηση κατέθεσαν εγγράφως παρατηρήσεις επί της ουσίας της υποθέσεως (άρθρο 59 παρ. 1 του Κανονισμού Διαδικασίας).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

6. Ο πρώτος προσφεύγων είναι σύζυγος της δεύτερης προσφεύγουσας. Ο προσφεύγων και η αδελφή του, Α. Σ., ήταν κύριοι οικοπέδου 344,80 τ.μ. κειμένου εντός της πόλεως της Θεσσαλονίκης. Στις 29 Δεκεμβρίου 1988, δυνάμει συμβολαιογραφικής πράξεως, ο προσφεύγων, η αδελφή του και ένας εργολάβος υπέγραψαν προσύμφωνο συστάσεως οριζοντίου ιδιοκτησίας και σύμβαση εργολαβίας επ' αντιπαροχή προς ανέγερση πενταόροφης οικοδομής επί του προαναφερομένου οικοπέδου. Βάσει του προσυμφώνου αυτού, ο εργολάβος Γ. Μ. δεσμευόταν ότι θα ανοικοδομήσει εξόδους του μία πενταόροφη πολυκατοικία. Σε αντάλλαγμα, ο πρώτος προσφεύγων θα μεταβίβαζε στον Γ. Μ. 500 χιλιοστά εξ αδιαιρέτου εφ' ολοκλήρου του οικοπέδου. Από πλευράς του, ο Γ. Μ. ανέλαμβανε να πραγματοποιήσει τις οικοδομικές εργασίες και να παραδώσει στον πρώτο προσφεύγοντα το διαμέρισμα του πέμπτου ορόφου.

7. Στις 27 Σεπτεμβρίου 1989, ο πρώτος προσφεύγων μεταβίβασε στη δεύτερη προσφεύγουσα το 25% του διαμερίσματος του πέμπτου ορόφου ως δωρεά (συμβολαιογραφική πράξη 4315/1989).

Στις 25 Οκτωβρίου 1996, οι προσφεύγοντες πώλησαν το διαμέρισμα με συμβολαιογραφική πράξη στον Ε. Κ.

8. Στις 6 Νοεμβρίου 1989, ένας γείτονας των προσφευγόντων, ο Π. Κ., κατέθεσε αίτηση ακυρώσεως της υπ' αριθ. 1529/1989 οικοδομικής αδείας. Στις 19 Σεπτεμβρίου 1995, το Συμβούλιο της Επικρατείας δικαίωσε τον Π. Κ. και η προσβληθείσα οικοδομική άδεια ακυρώθηκε (απόφαση 4471/1995).

II. Η ΕΠΙΜΑΧΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

9. Στις 17 Μαρτίου 1997, οι προσφεύγοντες κατέθεσαν ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας τριτανακοπή κατά της αποφάσεως 4471/1995. Οι προσφεύγοντες ισχυρίζονταν ότι η διαδικασία ακυρώσεως της οικοδομικής αδείας είχε διεξαχθεί εν τη απουσία τους και εξ αυτού του λόγου παραβιάσθηκε το δικαίωμα προσβάσεώς τους σε δικαστήριο.

Η δικάσιμος ορίσθηκε αρχικώς για τις 4 Νοεμβρίου 1997. Μετά από ένδεκα αναβολές, η υπόθεση συζητήθηκε εν τέλει στις 24 Οκτωβρίου 2000.

10. Στις 20 Νοεμβρίου 2001, το Συμβούλιο της Επικρατείας απέρριψε την τριτανακοπή (απόφαση 4038/2001). Στις 13 Ιουνίου 2002, η απόφαση αυτή του

Συμβουλίου της Επικρατείας καθαρογράφηκε και θεωρήθηκε.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗΣ ΑΙΤΙΑΣΕΩΣ ΓΙΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 ΠΑΡ. 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

11. Ο προσφεύγωντες ισχυρίζονται ότι λόγω της διάρκειας της διαδικασίας παραβιάστηκε η αρχή της «εύλογης προθεσμίας», όπως προβλέπεται από το άρθρο 6 παρ. 1 της Συμβάσεως, το οποίο ορίζει ότι :

«Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα η υπόθεσή του να δικάσθει (...) εντός ευλόγου προθεσμίας από (...) δικαστήριο, το οποίο (...) θα αποφασίσει (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)»

A. Περίοδος η οποία πρέπει να ληφθεί υπόψη

12. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η περίοδος η οποία πρέπει να ληφθεί υπόψη, άρχισε στις 17 Μαρτίου 1997, ημερομηνία κατά την οποία επελήφθη της υποθέσεως το Συμβούλιο της Επικρατείας, και έληξε στις 20 Νοεμβρίου 2001, ημερομηνία κατά την οποία το ανώτατο διοικητικό δικαστήριο εξέδωσε την απόφαση 4038/2001. Η επίμαχη διαδικασία διήρκεσε επομένως τέσσερα έτη και πλέον των οκτώ μηνών για έναν βαθμό δικαιοδοσίας.

B. Εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας της διαδικασίας

13. Οι προσφεύγοντες επισημαίνουν ότι η επιμήκυνση της διαδικασίας επιβάρυνε την οικονομική τους κατάσταση, κυρίως λόγω της αύξησης της δικαστικής δαπάνης και της αβεβαιότητας ως προς την τύχη της ιδιοκτησίας τους. Περαιτέρω, οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι οι ένδεκα αναβολές της συζητήσεως ήταν εντελώς αδικαιολόγητες.

14. Η Κυβέρνηση αναφέρει ότι ο αναπληρωτής εισηγητής αντικαταστάθηκε και ότι οι προσφεύγοντες κατέθεσαν υπόμνημα στο οποίο προέβλαν συμπληρωματικούς λόγους, γεγονός το οποίο δυσχέρανε την πρόοδο της διαδικασίας. Επίσης, η Κυβέρνηση προβάλλει ότι ο φόρτος εργασίας του Συμβουλίου της Επικρατείας δεν επέτρεψε την ταχύτερη εκδίκαση της υποθέσεως.

15. Το Δικαστήριο υπομνήσκει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται αναλόγως των περιστάσεων της υποθέσεως και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων, τα οποία έχουν διαμορφωθεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου και ειδικότερα της πολυπλοκότητας της υποθέσεως, της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος και της συμπεριφοράς και ευθύνης των αρμοδίων αρχών, ως και των συνεπειών της διαφοράς για τους ενδιαφερομένους (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά της Γαλλίας* [GC], n° 30979/96, παρ. 43, CEDH 2000-VII).

16. Το Δικαστήριο έχει κατ' επανάληψη εκδικάσει υποθέσεις παρόμοιες με την παρούσα υπόθεση και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως (βλ. απόφαση της 13^{ης} Ιουλίου 2006, *Γαλατάλης κατά της Ελλάδος*, n° 36251/03, παρ. 18-21).

17. Αφού μελέτησε όλα τα στοιχεία τα οποία του υπεβλήθησαν, το Δικαστήριο φρονεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κάποιο περιστατικό ή επιχείρημα το οποίο θα του επέτρεπε να καταλήξει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην προκειμένη περίπτωση. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι εναπόκειται κατ' αρχήν στα Συμβαλλόμενα Κράτη να οργανώνουν το δικαστικό τους σύστημα κατά τρόπον ώστε τα δικαστήριά τους να δύνανται να εγγυώνται σε κάθε πρόσωπο το δικαίωμα σε έκδοση οριστικής αποφάσεως επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων τους αστικής φύσεως εντός ευλόγου προθεσμίας (βλ. *Comingersoll S.A. κατά της Πορτογαλίας* [GC], n° 35382/97, παρ. 24, CEDH 2000-IV).

18. Λαμβάνοντας υπόψη τη σχετική νομολογία του, το Δικαστήριο εκτιμά ότι στην παρούσα υπόθεση η διάρκεια της επίμαχης διαδικασίας είναι υπερβολική και δεν ανταποκρίνεται στην περί «ευλόγου προθεσμίας» επιταγή.

Επομένως, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ

19. Το άρθρο 41 της Συμβάσεως ορίζει ότι:

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Συμβάσεως ή των Πρωτοκόλλων αυτής, και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους δεν επιτρέπει ειμή την ατελή επανόρθωση των συνεπειών της παραβιάσεως αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εν ανάγκη, στο αδικηθέν μέρος δικαία

ικανοποίηση.»

A. Ζημία

20. Οι προσφεύγοντες ζητούν 50.000 ευρώ για την υλική ζημία και την ηθική βλάβη, την οποία, όπως ισχυρίζονται, υπέστησαν λόγω της παραβίασεως του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως.

21. Η Κυβέρνηση θεωρεί ότι και μόνον η διαπίστωση παραβίασεως θα συνιστούσε επαρκή δικαία ικανοποίηση. Επικουρικώς, η Κυβέρνηση εκτιμά ότι το ποσό το οποίο ενδεχομένως θα επιδικασθεί, δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα 1.000 ευρώ.

22. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι οι προσφεύγοντες υπέστησαν βεβαία ηθική βλάβη, την οποία δεν επανορθώνει επαρκώς η διαπίστωση παραβίασεως. Αποφαινόμενο κατά δικαία κρίση, συμφώνως προς το άρθρο 41 της Συμβάσεως, το Δικαστήριο επιδικάζει σε καθένα από τους προσφεύγοντες 4.000 ευρώ για τον λόγο αυτό, συν οιοδήποτε ποσό ήθελε οφείλεται ως φόρος.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

23. Οι προσφεύγοντες δεν υπέβαλαν κάποιο σχετικό αίτημα. Το Δικαστήριο εκτιμά, επομένως, ότι δεν συντρέχει λόγος επιδικάσεως ποσού για έξοδα και δικαστική δαπάνη.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

24. Το Δικαστήριο κρίνει ότι αρμόζει να υπολογισθούν οι τόκοι υπερημερίας βάσει του επιτοκίου της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης, προσαυξανόμενου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΩΣ,

1. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Συμβάσεως.

2. *Κρίνει* ότι

α) το διάδικο Κράτος υποχρεούται να καταβάλει σε καθένα από τους προσφεύγοντες, εντός τριών μηνών από της ημερομηνίας κατά την οποία η απόφαση

θα καταστεί οριστική συμφώνως προς το άρθρο 44 § 2 της Συμβάσεως, 4.000 ευρώ (τέσσερις χιλιάδες ευρώ) για ηθική βλάβη, συν οιοδήποτε ποσό ήθελε οφείλεται ως φόρος,

β) από της εκπνοής της προθεσμίας αυτής και μέχρι της καταβολής του, το ποσό αυτό θα προσαυξάνονται με απλό τόκο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το χρονικό διάστημα επιτόκιο της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης, προσαυξανόμενο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

3. *Απορρίπτει* το αίτημα περί δικαίας ικανοποιήσεως κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη Γαλλική γλώσσα, εν συνεχεία κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 25 Ιανουαρίου 2007 κατ' εφαρμογή του άρθρου 77 παρ. 2 και 3 του Κανονισμού.

[υπογραφή]

/ Søren NIELSEN /

Γραμματέας

[υπογραφή]

/ Λουκής ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ /

Πρόεδρος